

**การบริหารจัดการการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมตามแนวทางอะคิตะโมเดล
ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 1**

**ADMINISTRATION OF PARTICIPATIVE LEARNING
MANAGEMENT ACCORDING TO AKITA MODEL OF THE BASIC
SCHOOLS IN NONTHABURI PRIMARY EDUCATION SERVICE
AREA OFFICE 1**

อานุชรา ใจปัญญา¹
รองศาสตราจารย์ ดร.พิณสุดา สิริธรรังศรี²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพการบริหารจัดการการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมตามแนวทางอะคิตะโมเดล ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 1 2) เพื่อเปรียบเทียบการบริหารจัดการการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมตามแนวทางอะคิตะโมเดล ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 3) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะและแนวทางการบริหารจัดการการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมตามแนวทางอะคิตะโมเดล ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1

ตัวอย่างในการวิจัย คือ โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 จำนวน 32 โรงเรียน ผู้ให้ข้อมูลคือ ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน/หัวหน้ากลุ่มสาระฯและผู้ปกครองหรือตัวแทนคณะกรรมการสถานศึกษา ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 ปีการศึกษา 2563 จากจำนวนโรงเรียนทั้งหมด 32 โรงเรียน

¹ นักศึกษาหลักสูตรมหาบัณฑิต สาขาการจัดการการศึกษา มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

² อาจารย์ที่ปรึกษาหลักวิทยานิพนธ์

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบค่าที ค่าความแปรปรวนทางเดียว และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพการบริหารการจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมตามแนวทางอะคิเตโมเดล ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต1 พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน มีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ตามบริบทการบริหารจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม ตามองค์ประกอบการจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมตามแนวทางอะคิเตโมเดลทั้ง 6 ด้าน คือ สมรรถนะของครูผู้สอน การสนับสนุนของครอบครัวและชุมชน ความร่วมมือของผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน ศึกษานิเทศก์และบุคลากรทางการศึกษา ความเข้มแข็งของกรรมการสถานศึกษา และการใช้สื่อและเทคโนโลยีการจัดการเรียนรู้ โดยมีกระบวนการที่มีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางอะคิเตโมเดล ทั้ง 5 ด้าน ดังนี้ ด้านการวางแผน ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การนิเทศการจัดการเรียนรู้ การสะท้อนคิด และการติดตามและประเมินผล

2.เปรียบเทียบขนาดของโรงเรียนในการบริหารจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมตามแนวทางอะคิเตโมเดล ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต1 พบว่า โรงเรียนขนาดใหญ่ผู้บริหารโรงเรียนส่งเสริมสมรรถนะของครูผู้สอน ในการบริหารจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมตามแนวทางอะคิเตโมเดล ครูผู้สอนความสามารถในการวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สามารถสะท้อนคิดการจัดการเรียนรู้ได้อย่างประสิทธิภาพ และการมีส่วนร่วมที่ไม่ได้รับการสนับสนุนจากผู้บริหารโรงเรียนอย่างจริงจังของโรงเรียนขนาดกลางและขนาดเล็กตามลำดับ

3.การทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) พบว่า) โรงเรียนขนาดใหญ่มีคะแนนสูงกว่าค่าเฉลี่ยระดับประเทศ มีองค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางอะคิเตโมเดล ที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. ข้อเสนอแนะและแนวทางการบริหารจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมตามแนวทางอะคิเตโมเดล พบว่า ครูมีระดับการมีส่วนร่วมในการวางแผนด้านการบริหารจัดการเรียนรู้อยู่ในระดับกลาง ครูต้องได้รับการส่งเสริมให้มีความเชี่ยวชาญเฉพาะทาง มีทักษะการสื่อสารที่ดี ใช้สื่อและเทคโนโลยี นำเข้าสู่การจัดการเรียนรู้ได้ดี พัฒนาการบริหารจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมตามแนวทางอะคิเตโมเดล โดยผ่านชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community: PLC)

คำสำคัญ:

การบริหารจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม อะคิตะโมเดล (AKITA MODEL)

องค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางอะคิตะโมเดล(AKITA MODEL)

กระบวนการมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางอะคิตะโมเดล (AKITA MODEL)

ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินี้พื้นฐาน (O-NET)

ระดับของการจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมตามแนวทางอะคิตะโมเดล

โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1

ABSTRACT

This research aimed to examine the state of learning management administration, to compare the learning management administration, to compare the result of Ordinary National Education Test according to Akita Model and to approach in the strengthening achievement of learning management administration according to Akita Model for the Schools in Nonthaburi Primary Education Service Area Office 1.

The sample used in the study were 32 primary schools in Nonthaburi Primary Education Service Area Office 1. The informants are school director, teachers, the head of department, parents or the committee of school. The data were collected by questionnaires and interviews, and then analyzed by frequency, percentage, mean, standard deviation, variance t-test, one-way ANOVA and content analysis.

The finding found that:

1. The participative learning management administration according to Akita Model of the schools in Nonthaburi Primary Education Service Area Office 1 was at high level overall. The high average value started from the participative learning management administration according to Akita Model. Therefore, there are six aspects of the factor in Learning Management Administration According to Akita Model as follow; the capacity of teachers, the demonstration for learning media and learning technology, the supporting from school directors, teachers, educational supervisors and educational officers and the strength point of the school committee. Moreover, the components of Procedure of Participative Learning Management Administration According to Akita Model are included planning, managing the learning activities in the

classroom, supervising of the learning management, reflexing of learning management administration, and evaluating respectively.

2. The comparison showed the big size of schools had different aspects in Participative Learning Management Administration According to Akita Model of the schools in Nonthaburi Primary Education Service Area Office 1.

3. The school obtaining higher score in O-NET test had different enforcement in the Participative Learning Management Administration According to Akita Model from the schools in Nonthaburi Primary Education Service Area Office 1 with statistical significant level at 0.05.

4. The way to strengthen the Participative Learning Management Administration According to Akita Model of the schools in Nonthaburi Primary Education Service Area Office 1; the participative learning management administration according to the AKITA Model is medium level. Moreover, technology should be recruited with well-organization, good communications are provided to the students. Nevertheless, the school director should be supported overall learning media and learning resources. The strength points of the Participative Learning Management Administration According to Akita Model is significant aspect for learning management in the future throughout Professional Learning Community: PLC.

Keywords:

Participative Learning Management, AKITA Model, Factor in Learning Management Administration According to Akita Model, Procedure of Participative Learning Management Administration According to Akita Model, The result of Ordinary National Education Test (O-NET), the level of the Participative Learning Management Administration According to Akita Model, School in Nonthaburi Primary Education Service Area Office 1.

บทนำ

การพัฒนาการศึกษามีความจำเป็นต่อการพัฒนาประเทศ ส่งผลต่อการดำเนินชีวิตปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลาเพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 การเปลี่ยนแปลงในด้านการศึกษาเป็นไปอย่างรวดเร็ว ทำให้ทั้งสถานศึกษาและผู้ที่มิอำนาจในการบริหารจัดการศึกษาต้องมีความ

พร้อมกำหนดนโยบาย เป้าหมาย และวิสัยทัศน์ที่ชัดเจน ก้าวไปสู่การเปลี่ยนแปลงทางด้านการศึกษามีผลกระทบต่อสภาพความเป็นครูและการดำเนินชีวิตของแต่ละบุคคล (สุมาลี สังข์ศรี, 2556, น.8)

การจัดการศึกษาของสถานศึกษาให้เกิดผลดี มีประสิทธิภาพตรงตามความต้องการของประชาชน โดยเฉพาะผู้ปกครองต้องอาศัยการนำกระบวนการมีส่วนร่วมมาใช้ ซึ่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2545 มาตรา 8 ระบุว่าในการจัดการศึกษาให้ยึดหลักการให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และในกระบวนการจัดการศึกษาให้ยึดหลักการระดมทรัพยากรจากแหล่งต่างๆ มาใช้ และการมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรการปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการและสถาบันทางสังคมอื่น โดยการเปิดโอกาสให้ประชาชน ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

การจัดการเรียนรู้แบบเครือข่ายการมีส่วนร่วมของชุมชนมีการดำเนินงาน สืบเนื่องมาจากความคิดเห็นและความต้องการในการจัดการเรียนรู้ของชุมชนได้อย่างเหมาะสม (วรากรณ์ สามโกเศศ และคณะ, 2553, น.17) จากผลการศึกษาระบบการศึกษาทางเลือกที่เหมาะสมกับสุขภาวะของคนไทย พบว่า เป็นการศึกษาที่คำนึงถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนที่เชื่อมโยงกันอย่างต่อเนื่องทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย จนตลอดชีวิต เป็นการศึกษาจากฐานรากที่ฟังเสียงประชาชน (พิณสุดา สิริธรรังศรี, 2555, น.1)

การบริหารจัดการเรียนรู้ของแต่ละประเทศในทวีปเอเชียเช่น ประเทศสิงคโปร์ มาเลเซีย ญี่ปุ่น และเวียดนาม มีจุดเด่นในการบริหารจัดการที่แตกต่างกันตามบริบทของสภาพเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมของแต่ละประเทศ การบริหารการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางอะคิตะโมเดลของจังหวัดอะคิตะ ประเทศญี่ปุ่น ที่เน้นการมีส่วนร่วมในการร่วมวางแผน ร่วมดำเนินการ ร่วมประเมินผล ร่วมแก้ไขปัญหา ถือเป็นการจัดการการเรียนรู้ที่น่าสนใจ และจุดเด่นเฉพาะตัว

การจัดการเรียนรู้ตามแนวทางอะคิตะโมเดล หรือ Akita Model เป็นการจัดการเรียนรู้ของจังหวัดอะคิตะ ประเทศญี่ปุ่น ที่เกิดขึ้นเมื่อปี ค.ศ. 2000 หลังจากเกิดปรากฏการณ์ PISA Shock เป็นภาวะตกต่ำของการประเมินของ PISA (Program for International Student Assessment: PISA) ในปรากฏการณ์นี้ทำให้ประเทศญี่ปุ่นหาแนวทาง ในการเรียนรู้ที่ตอบสนองการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในศตวรรษที่ 21 โดยจังหวัดอะคิตะ ประเทศญี่ปุ่นมีการพัฒนาการจัดการ เรียนรู้โดยประยุกต์การเรียนรู้แบบสืบเสาะ (Inquiry - based Learning) ร่วมกับแนวคิดในการพัฒนาการเรียนรู้เชิงรุกและจากผลการสำรวจตามแนวทางการประเมินของ PISA กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนต้นในประเทศญี่ปุ่น ที่เริ่มทำใน ค.ศ. 2007 จนถึง ค.ศ. 2016 พบว่า จังหวัดอะคิตะ ประเทศญี่ปุ่น มีผลสัมฤทธิ์ด้านการเรียน อยู่ในระดับสูงสุดของประเทศ โดยเฉพาะความสามารถในการประยุกต์ใช้

ของนักเรียน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2561, น.2) โดยการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางอะคิตะโมเดลถือเป็นการปรับปรุงแบบการจัดการเรียนรู้และพัฒนาวิธีการดำเนินงานของครูผู้สอน และจะเป็นบทเรียนที่สำคัญในการนำไปปรับใช้ตามบริบทและความเหมาะสมของโรงเรียน นักเรียน และคุณครู โดยไม่ได้มุ่งเน้นด้านวิชาการเพียงอย่างเดียวเพราะเด็กทุกคนต่างมีศักยภาพ ความถนัดแตกต่างกัน

การจัดการเรียนรู้ตามแนวทางอะคิตะ โมเดล มี องค์ประกอบ 6 ประการ ได้แก่ สมรรถนะครูของครูผู้สอน การสนับสนุนของครอบครัว/ชุมชน ความร่วมมือของหน่วยงานการศึกษาที่เกี่ยวข้อง การขับเคลื่อนงานของผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน ศิษยานิเทศก์และบุคลากรทางการศึกษา ความเข้มแข็งของกรรมการสถานศึกษา และการใช้สื่อและเทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ ในปี 2559 ในการนี้มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตได้เห็นประโยชน์จากการจัดการศึกษาตามแนวทางอะคิตะโมเดล โดยการสนับสนุนงบประมาณจากสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาที่เห็นความสำคัญในการปฏิรูปการศึกษาและการจัดการเรียนรู้ รวมทั้งยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2560-2579 ได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาทุนมนุษย์เพื่อส่งเสริมความสามารถในการแข่งขันในอุตสาหกรรม 4.0 ที่ต้องการกำลังคนที่มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ แก้ไขปัญหา และทักษะชีวิตที่สมควรได้รับการพัฒนาตั้งแต่วัยเด็ก เพื่อตอบสนองการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 ดังนั้น สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา จึงร่วมกับ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต โดยคณะวิจัยของวิทยาลัยครุศาสตร์ ได้ทำการศึกษาแนวทางการจัดการเรียนรู้ "อะคิตะโมเดล" (Akita Model) ซึ่งเป็นรูปแบบการจัดการเรียนการสอนเชิงรุก ของจังหวัดอะคิตะ ประเทศญี่ปุ่น ที่เน้นให้เด็กได้รู้จักคิดบนพื้นฐานของความสงสัย ต่อยอดการคิดวิเคราะห์แก้ปัญหากระบวนการคิด การอ่าน และการเขียน ภายใต้โครงการความร่วมมือวิจัยระดับนานาชาติกับมหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต ชื่อ “ International Exchange Project on Akita Education Method: Global Method Join Development Project”

จากการดำเนินโครงการฯ พบว่า ยังมีข้อจำกัดของการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางอะคิตะโมเดล ที่ต้องมีการเอาใจจริงเอาใจในการปฏิบัติตามแนวทางที่กำหนดเป้าหมายไว้ การประเมินจากสถานการณ์จริงภายในห้องเรียนว่ามีข้อแนะนำเพิ่มเติม และสนับสนุนกิจกรรมต่างๆที่จะส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพเพื่อให้คุ้มค่า คุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อการจัดการศึกษา เพื่อให้ให้นักเรียนทุกคน ได้เรียนอย่างเต็มความสามารถที่ตนมี คือ สิ่งสำคัญที่จะพัฒนาศักยภาพเด็กในอนาคต และเกิดประโยชน์ต่อการจัดการศึกษาในประเทศไทยแนวใหม่ต่อไป

ดังนั้น ผู้วิจัยซึ่งเป็นคณะทำงานร่วมระหว่างคณะกรรมการการศึกษาจังหวัดอะคิตะ ประเทศญี่ปุ่นและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 มีความสนใจที่จะศึกษา

การบริหารจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมตามแนวทางอะคิเต โมเดล ของโรงเรียนศึกษาในสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการบริหารจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมตามแนวทางอะคิเต โมเดล
ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1
2. เพื่อเปรียบเทียบการบริหารจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมตามแนวทางอะคิเต โมเดล
ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะและแนวทางการบริหารจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมตาม
แนวทางอะคิเต โมเดล ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี
เขต 1

แนวคิดและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การบริหารการศึกษาของโรงเรียนตามหลักการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการ
ศึกษาให้เป็นไปตามหลักสูตรของการจัดการเรียนรู้กระทรวงศึกษาธิการ ที่ได้กำหนดไว้ใน
พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 มาตรา 39
ว่า ให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ทั้งวิชาการ งบประมาณ การ
บริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป ไปยังคณะกรรมการ และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
และสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง หลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจดังกล่าวให้
เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง ซึ่งกฎกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการกำหนดหลักเกณฑ์และ
วิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ.2550 ได้กำหนดขอบข่ายของงานในด้าน
การบริหารวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารงานทั่วไป
(สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2550) ดังนี้

- 1) ด้านวิชาการ มีขอบข่ายการดำเนินงานเกี่ยวกับ การพัฒนาหรือการดำเนินการ การ
วางแผนงานด้านวิชาการ การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา การวัดผล ประเมินผล และ
ดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพ การศึกษาในสถานศึกษา การพัฒนา
และส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้
- 2) ด้านงบประมาณ มีขอบข่ายการดำเนินงานเกี่ยวกับการจัดทำแผนงบประมาณ จัดสรร
งบประมาณ การอนุมัติการใช้จ่ายงบประมาณที่ได้รับจัดสรร การรายงานผลการเบิกจ่ายงบประมาณ

การตรวจสอบติดตามและรายงานการใช้งบประมาณ การตรวจสอบติดตามและรายงานการใช้
ผลผลิตจากงบประมาณ การระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา

3) ด้านการบริหารงานบุคคล มีขอบข่ายการดำเนินงานเกี่ยวกับการวางอัตราค่าจ้าง การ
จัดสรรอัตราค่าจ้าง การบรรจุแต่งตั้ง การย้ายข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา การลาทุก
ประเภท การส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ การพัฒนาข้าราชการครูและ
บุคลากรทางการศึกษา

4) ด้านการบริหารงานทั่วไป มีขอบข่ายการดำเนินงานเกี่ยวกับการพัฒนาระบบ
และเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ การประสานงานและพัฒนาเครือข่ายการศึกษา การวางแผนการ
บริหารงาน งานเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา การดำเนินงานธุรการ การดูแลอาคารสถานที่

การจัดการศึกษาในปัจจุบันมีทิศทางค่อนข้างชัดเจนว่า ผู้บริหารต้องมีความเป็นผู้นำทาง
วิชาการ ซึ่งมีหลายแนวทางดังนี้

- 1) Visionary Leader คือ ผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ ผู้นำรุ่นใหม่ต้องมีวิสัยทัศน์ชัดเจนว่า
จะนำพาหน่วยงานไปข้างหน้าอย่างไร โดยเฉพาะด้านหลักสูตรและการสอน
- 2) Charismatic Leader คือ ผู้นำที่มีบุคลิกภาพที่ทำให้ผู้อื่นรู้สึกอบอุ่น และสามารถ
ปรึกษาหารือในเรื่องต่างๆ ได้
- 3) Transactional Leader คือ ผู้นำที่เชื่อมโยงคนในกลุ่มต่างๆ ให้สามารถทำงานร่วมกัน
ได้
- 4) Transformation Leader คือ ผู้นำที่มีกระบวนการ หรือเทคนิคในการเปลี่ยนแปลงการ
ดำเนินการเพื่อให้งานบรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ
- 5) Creative and Productive Leader คือ ผู้นำที่ต้องมีความคิดใหม่ๆ และสร้างสรรค์งาน
ใหม่ๆ ขึ้นได้อย่างสม่ำเสมอ ไม่ใช่คิดตามตำราหรือตามที่ฝรั่งเขียนไว้

การบริหารจัดการการเรียนรู้

2.2.1 ความหมายของการเรียนรู้(Learning)

การบริหารจัดการการเรียนรู้หมายถึงกระบวนการที่บุคคลเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม
การพัฒนาความคิดและความสามารถ โดยอาศัยประสบการณ์และปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนและ
สิ่งแวดล้อมมี 3 ด้าน (Anderson 2019,p. 32) คือ

- 1) ด้านพุทธิพิสัย (Cognitive Domain) หมายถึง การพัฒนาการด้านสติปัญญาและความคิด

2) ด้านจิตพิสัย (Affective Domain) หมายถึง การพัฒนาการทางด้านความรู้สึกนึกคิด ความสนใจ ค่านิยม ความซาบซึ้ง การปรับตัวและเจตคติต่างๆ

3) ด้านทักษะพิสัย (Psychomotor Domain) หมายถึง การพัฒนาทักษะในทางปฏิบัติ ได้แก่ ทักษะในการใช้วาระต่างๆ เช่น การเคลื่อนไหว การลงมือทำงาน การทำการทดลอง ด้านพุทธิพิสัย (Cognitive Domain) การบริหารจัดการการเรียนรู้ตามแนวทางอะคิตะ โมเดล (Akita Model) หมายถึงการบริหารแบบมีส่วนร่วมเน้นกระบวนการทำงานที่เชื่อมโยงกับการกระจายอำนาจ เน้นให้บุคลากรทุกคนมีส่วนร่วมทุกขั้นตอนในการร่วมวางแผน ร่วมดำเนินการ ร่วมประเมินผล ร่วมพัฒนา ประกอบด้วย

1) องค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางอะคิตะ โมเดล (AKITA MODEL) หมายถึง องค์ประกอบที่แสดงถึงการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางที่กำหนดอย่างเป็นรูปธรรม ประกอบด้วย

- 1.1) สมรรถนะของครูผู้สอน
- 1.2) การสนับสนุนของครอบครัว/ชุมชน
- 1.3) ความร่วมมือของหน่วยงานการศึกษาที่เกี่ยวข้อง
- 1.4) การขับเคลื่อนงานของผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน ศึกษานิเทศก์และบุคลากรทางวิชาการ
- 1.5) ความเข้มแข็งของคณะกรรมการสถานศึกษา
- 1.6) การใช้สื่อและเทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้

2) กระบวนการมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางอะคิตะ โมเดล (AKITA MODEL) เป็นกระบวนการในการจัดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ที่มีส่วนร่วมของผู้บริหารของโรงเรียน ครูผู้สอน และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการเรียนรู้ ส่งเสริมให้มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามกรอบของการจัดการเรียนรู้ที่กำหนด ได้แก่

- 2.1) การวางแผน
- 2.2) การจัดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้
- 2.3) การสะท้อนความคิด
- 2.4) การนิเทศการจัดการเรียนรู้
- 2.5) การติดตามและประเมินผล

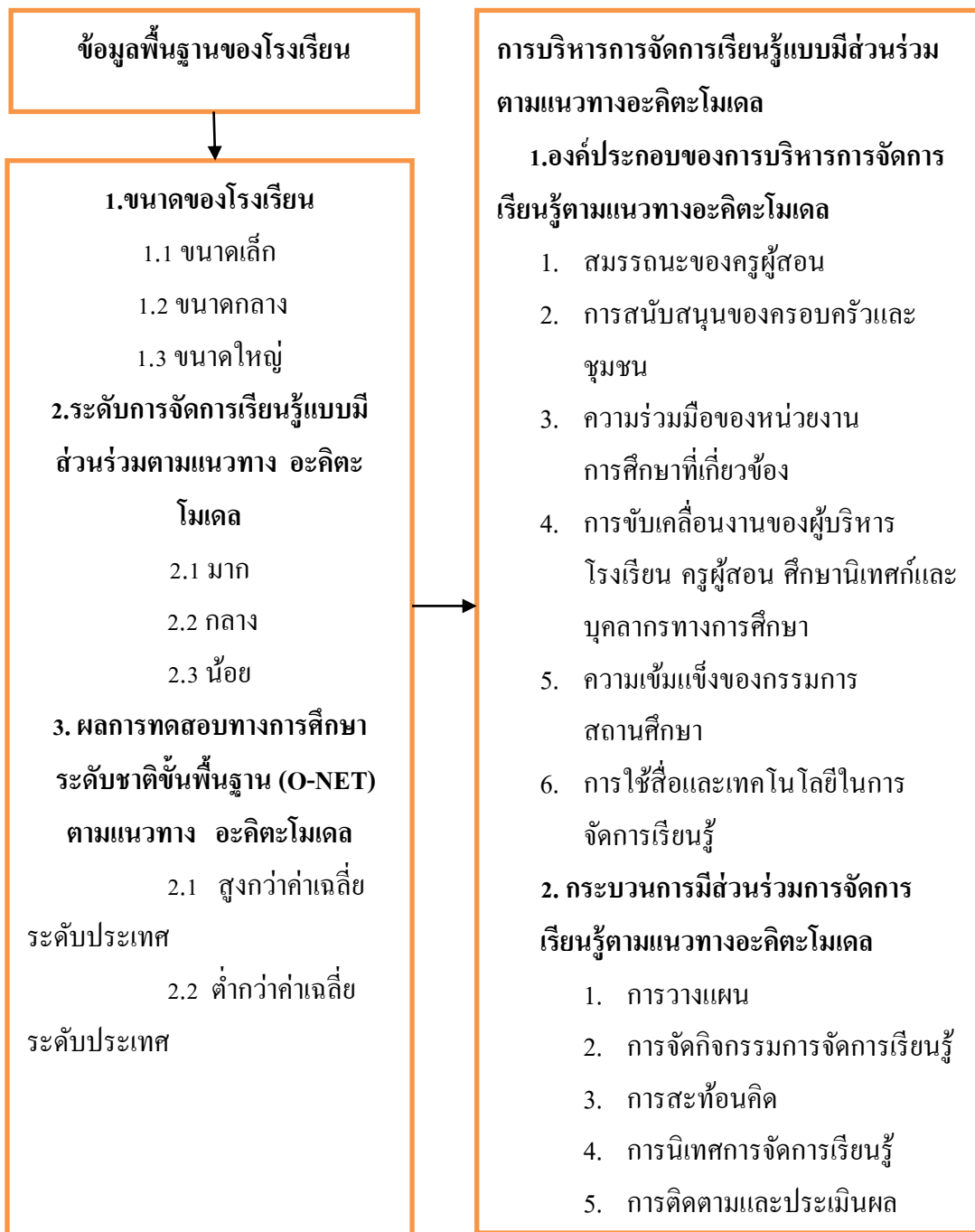
อรพินท์ สฟโชคชัย (2550, น.12) ได้กล่าวว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วม (Participative Management) หมายถึงการบริหารงานโดยให้บุคคลในองค์กรหรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินการ การติดตามและประเมินผล กระบวนการตัดสินใจ ใช้ความคิดสร้างสรรค์ และความ

เชี่ยวชาญในการบริหารงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ หรือสามารถแก้ไขปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นจากการบริหารงาน

การบริหารการจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมตามแนวทางอะคิตะ โมเดล มีการวิเคราะห์องค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางอะคิตะ โมเดล ได้แก่ สมรรถนะของครูผู้สอน การสนับสนุนของครอบครัว/ชุมชน ความร่วมมือของหน่วยงานการศึกษาที่เกี่ยวข้อง การขับเคลื่อนงานของผู้บริหารของโรงเรียน ครูผู้สอน ศึกษานิเทศก์และบุคลากรทางการศึกษา ความเข้มแข็งของกรรมการสถานศึกษา และการใช้สื่อและเทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ โดยมีกระบวนการที่มีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางอะคิตะ โมเดล เพื่อส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนากิจกรรมการจัดการเรียนรู้ให้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยเรื่อง “การบริหารการจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมตามแนวทางอะคิตะ โมเดล ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต1” ผู้วิจัยได้พัฒนากลอบแนวคิดในการวิจัยจากการวิเคราะห์และสังเคราะห์จากแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางอะคิตะ โมเดล ของ นคร ตั้งกะพิภพและคณะ (2557) และ พินสุดา สิริขันธ์ศรี(2557) Anderson (2019), Hough & Duncan (1970), Akita Action (2559), Yoneta Susume (2015) สุมณ อมรวิวัฒน์ (2533) วิชัย ประสิทธิ์วุฒิเวชช์ (2555) ไพฑูรย์ ลินลารัตน์ (2560) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาของจังหวัดอะคิตะ ประเทศญี่ปุ่น (2559) ดังนี้ 1) ข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียน ได้แก่ ขนาดของโรงเรียน การจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมตามแนวทางอะคิตะ โมเดล 2) การบริหารจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมตามแนวทางอะคิตะ โมเดล ได้แก่ องค์ประกอบของการบริหารจัดการเรียนรู้ตามแนวทางอะคิตะ โมเดล และกระบวนการมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางอะคิตะ โมเดล ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 ครอบคลุมโรงเรียน จำนวน 32 โรงเรียน ผู้ให้ข้อมูลคือ ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน/หัวหน้ากลุ่มสาระฯและผู้ปกครองหรือตัวแทนคณะกรรมการสถานศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต1 ปีการศึกษา 2563 จากจำนวน โรงเรียนทั้งหมด 32 โรงเรียน ผู้บริหารโรงเรียน 32 คน ครูผู้สอน 1,209 คน (สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดนนทบุรี, 2562, น. 9) โดยใช้ตาราง Taro Yamane ที่ระดับความ เชื่อมั่น 95% และความคลาดเคลื่อน 10% ขนาดตัวอย่างที่เหมาะสมจำนวน 256 คน

กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต1 จำนวน 32 โรงเรียน กำหนดขนาดตัวอย่างและกลุ่มตัวอย่างได้มาโดยการสุ่มแบบ เฉพาะเจาะจง จำแนกเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ 7 โรงเรียน ขนาดกลาง 24 โรงเรียนและขนาดเล็ก 1 โรงเรียน โดยมีผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียนหรือรอง ผู้อำนวยการโรงเรียน โรงเรียนละ 1 คน จำนวน 32 คน ครูผู้สอนหรือหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ โรงเรียนละ 8 คน จำนวน 256 คน และผู้ปกครองและตัวแทนกรรมการสถานศึกษา จำนวน 32 คน รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งหมด 320 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1) เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) และแบบสัมภาษณ์ (Interview) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จากการศึกษาทฤษฎีแนวคิดและ เอกสารที่เกี่ยวข้องโดยข้อคำถามได้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ที่ต้องการศึกษาตามตัวแปรที่ศึกษา โดย แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ที่ตอบแบบสอบถามได้แก่ ขนาดของโรงเรียน การจัดการ การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมตามแนวทางอะคิเตโมเดล และผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้าน พื้นฐาน (O-NET) ตามแนวทางอะคิเตโมเดล

ตอนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับการบริหารจัดการการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมตามแนวทาง อะคิเตโมเดล ประกอบด้วย องค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางอะคิเตโมเดล ได้แก่ สมรรถนะของครูผู้สอน การสนับสนุนของครอบครัว/ชุมชน ความร่วมมือของหน่วยงานการศึกษา ที่เกี่ยวข้อง การขับเคลื่อนงานของผู้บริหารของโรงเรียน ครูผู้สอน ศึกษานิเทศก์และบุคลากร ทางการศึกษา ความเข้มแข็งของคณะกรรมการสถานศึกษา และ การใช้สื่อและเทคโนโลยีในการ จัดการเรียนรู้ พร้อมกับกระบวนการที่มีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางอะคิเตโมเดล

ได้แก่ การวางแผน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การสะท้อนความคิด การนิเทศการจัดการเรียนรู้ และการนิเทศติดตามและประเมินผล รวมจำนวน 40 ข้อ และทำการทดสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหาหาค่าความสอดคล้องระหว่าง 0.60-1.00 และได้หาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบโดยการหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาคได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.97

2) แบบสัมภาษณ์ (Interview) เป็นคำถามปลายเปิด ที่ใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ผู้บริหาร โรงเรียนและผู้มีส่วนได้เสีย โดยการสร้างแบบสัมภาษณ์ที่ครอบคลุมวัตถุประสงค์ มีกระบวนการดังนี้ การกำหนดประเด็นคำถามเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) จำนวน 3 ข้อ คือ องค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมตามแนวทางอะคิตะโมเดล กระบวนการมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมตามแนวทางอะคิตะโมเดล และข้อเสนอแนะและแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการเรียนรู้ตามแนวทางอะคิตะโมเดล ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการรวบรวมข้อมูลจากโรงเรียนสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 ทั้ง 32 โรงเรียน ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัยถึงผู้บริหารโรงเรียน ทั้ง 32 โรงเรียน เพื่อขอความร่วมมือและอำนวยความสะดวกในการแจกแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ โดยใช้เวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล 3 เดือน จำนวน 320 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100 แล้วจึงนำแบบสอบถามทุกฉบับ มาตรวจสอบให้คะแนนเกณฑ์ที่กำหนดไว้เพื่อใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

4. วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป เพื่อคำนวณหาค่าสถิติต่างๆ ดังต่อไปนี้

1. ข้อมูลพื้นฐาน ใช้การคำนวณหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)
2. การบริหารการจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมตามแนวทางอะคิตะโมเดล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ คือ ค่าเฉลี่ยร้อยละ (Percentage) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานมาตรฐาน (Standard Deviation)
3. การเปรียบเทียบการบริหารการจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมตามแนวทางอะคิตะโมเดล จำแนกตามโรงเรียน และผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาดขั้นพื้นฐาน (O-NET) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ คือ การทดสอบค่าที (t-test)

4. การเปรียบเทียบการบริหารการจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมตามแนวทางอะคิตะ โมเดล จำแนกตามโรงเรียน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ คือ การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว One Way Anova (F-test) และทดสอบความแตกต่างกันเป็นรายคู่ ด้วยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe's Method)

ผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่องการบริหารการจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมตามแนวทางอะคิตะ โมเดล ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต1 สรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. โรงเรียนส่วนใหญ่เป็นโรงเรียนขนาดกลาง คิดเป็นร้อยละ 75.00 ส่วนใหญ่มีการบริหารจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมตามแนวทางอะคิตะ โมเดล ปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 65.63 เมื่อจำแนกผลการทดสอบการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) คะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าค่าเฉลี่ยระดับประเทศ คิดเป็นร้อยละ 62.50

2. ผลการเปรียบเทียบการบริหารการจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมตามแนวทางอะคิตะ โมเดล ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต1 ตามองค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางอะคิตะ โมเดล โดยรวมมีค่า Sig. เท่ากับ .14 ซึ่งมากกว่า 0.05 ซึ่งหมายความว่า ภาพรวมระดับการมีส่วนร่วมมาก มีระดับกระบวนการที่มีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางอะคิตะ โมเดล ที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 หมายถึง โรงเรียนขนาดใหญ่มีระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางอะคิตะ โมเดล มากกว่าโรงเรียนขนาดกลางและขนาดเล็ก

3. การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ (Scheffe') ของการบริหารการจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมตามแนวทางอะคิตะ โมเดล ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต1 ตามกระบวนการที่มีส่วนร่วมแบบมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางอะคิตะ โมเดล ปรากฏว่าโดยรวมมีค่า Sig. เท่ากับ 0.22 ซึ่งมากกว่า 0.05 ซึ่งหมายความว่า โรงเรียนขนาดเล็กมีกระบวนการที่มีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางอะคิตะ โมเดล ที่แตกต่างกับโรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 หมายถึง ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน โรงเรียนขนาดเล็ก มีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางอะคิตะ โมเดล น้อยกว่าโรงเรียนขนาดใหญ่และขนาดกลาง

4. การเปรียบเทียบการบริหารจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมตามแนวทาง อะคิตะโมเดล ของผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก ต้องมีการส่งเสริมกิจกรรมที่สนับสนุนให้มีการยกระดับผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) อย่างต่อเนื่องและส่งเสริมให้ครูผู้สอนสามารถ ประเมินผลของการจัดการเรียนรู้ทั้งหมดได้ กู๊ด (Good, 197, p. 58) พร้อมทั้งวางแผนกิจกรรมที่ กระตุ้นการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียนอย่างแท้จริง

อภิปรายผล

จากการศึกษาในครั้งนี้ ผู้ศึกษามีประเด็นที่สำคัญที่นำมาอภิปรายผลเพื่อให้เกิดความชัดเจน ดังต่อไปนี้

1. สภาพการบริหารจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมตามแนวทาง อะคิตะโมเดล ของ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต1

1.1 องค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้ตามแนวทาง อะคิตะโมเดล 6 ประการ ผลการ วิเคราะห์ข้อมูล ในภาพรวม พบว่าทุกข้อมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เพราะผู้บริหารให้การส่งเสริม ความก้าวหน้าในหน้าที่การงานของครูมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา การให้อำนาจแก่ครูในการ ปฏิบัติงาน การพัฒนาทักษะการปฏิบัติงานของครู การจัดระบบแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารแก่ การ ให้อิสระแก่ครูในการตัดสินใจ การชี้แนะช่วยเหลือการปฏิบัติงานของครูมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

1.2 กระบวนการมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางอะคิตะ โมเดล 5 ประการ ผล การวิเคราะห์ข้อมูล ในภาพรวม พบว่าทุกข้อมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เพราะผู้บริหารได้มีการ ส่งเสริมความก้าวหน้าในหน้าที่การงานของครู สนับสนุนในการจัดการเรียนรู้อย่างมีส่วนร่วมที่ วางแผนไว้ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา การให้อำนาจแก่ครูในการปฏิบัติงาน การพัฒนาทักษะการ ปฏิบัติงานของครู การจัดระบบแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารแก่ การให้อิสระแก่ครูในการตัดสินใจ การชี้แนะช่วยเหลือการปฏิบัติงานของครูมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

2. เปรียบเทียบการบริหารจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมตามแนวทาง อะคิตะโมเดล ตาม ขนาด ระดับการบริหารจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม และผลการทดสอบทางการศึกษา ระดับชาติด้านพื้นฐาน ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 รายละเอียดดังนี้

2.1 ตามขนาดของโรงเรียน

โรงเรียนขนาดใหญ่ผู้บริหารโรงเรียนส่งเสริมสมรรถนะของครูผู้สอน ในการบริหารการ

จัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมตามแนวทางอะคิตะโมเดล ให้ครูใช้ความรู้ความสามารถในการวางแผน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สามารถสะท้อนคิดการจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ครูมีสมรรถนะที่ดีกระตุ้นให้ผู้เรียนได้คิดด้วยตนเองและเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ซักถามข้อสงสัยที่เกิดขึ้น การจัดการเรียนรู้เชิงรุก ตามแนวอะคิตะโมเดล ซึ่งถือเป็นแนวการประเมินการจัดการเรียนรู้ที่ครูสามารถนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ด้วยการประเมินตนเอง (Akita Action, 2559, น. 10) ครูกำกับติดตามการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ครูมีการวางแผนการวัดและการประเมินผลตามกรอบมาตรฐานการประกันคุณภาพการศึกษาและร่วมวางแผนการจัดการเรียนรู้ตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ อรุณรัตน์ สพฤกษ์ชัย (2550, น.12) นอกจากนี้ ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง การจัดการศึกษาที่ประสบผลสำเร็จของสถานศึกษาส่วนใหญ่ล้วนเนื่องมาจากการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นสำคัญ (นคร ดังกะพิภพและคณะ, 2557; พินสุดา สิริขันธ์ศรี, 2557, น.12) ร่วมสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ที่ส่งผลประโยชน์ต่อผู้เรียนสูงสุด

2.2 ระดับการบริหารจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม

ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ร่วมวางแผนการจัดการเรียนรู้ตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ อรุณรัตน์ สพฤกษ์ชัย (2550, น.12) ได้กล่าวว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วม (Participative Management) หมายถึงการบริหารงานโดยให้บุคคลในองค์กรหรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินการ การติดตามและประเมินผล กระบวนการตัดสินใจ ใช้ความคิดสร้างสรรค์ และความเชี่ยวชาญในการบริหารงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ หรือสามารถแก้ไขปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นจากการบริหารจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมตามแนวทางอะคิตะ โมเดล โดยผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ร่วมสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ที่ส่งผลประโยชน์ต่อผู้เรียนสูงสุด ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน พัฒนาการจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม และคอยช่วยเหลือสนับสนุนกันอย่างสม่ำเสมอ ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้เป็นกลุ่มเชิงปฏิบัติการตามแผน PDCA อย่างเป็นระบบเข้าใจง่าย (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาของจังหวัดอะคิตะ ประเทศญี่ปุ่น, 2559, น. 8-9)

3. ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET)

ผู้บริหารโรงเรียนขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก ต้องมีการส่งเสริมกิจกรรมที่สนับสนุนให้มีการยกระดับผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) อย่างต่อเนื่องและส่งเสริมให้ครูผู้สอนสามารถประเมินผลของการจัดการเรียนรู้ทั้งหมดได้ กู๊ด (Good, 197, p. 58) พร้อมทั้งวางแผนกิจกรรมที่กระตุ้นการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียนอย่างแท้จริง ส่งผลให้โรงเรียนที่มีผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติพื้นฐาน (O-NET) ต่ำกว่าระดับประเทศ มีการวางแผนน้อยกว่าโรงเรียนที่มีผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติพื้นฐาน (O-NET) สูงกว่า

ระดับประเทศ ผู้บริหารโรงเรียนต้องสนับสนุนการจัดการศึกษาไม่ใช่เรื่องของฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง แต่เป็นของทุกฝ่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้อง วิโรจน์ สารรัตนะ ได้เสนอผู้ควรมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา (วิโรจน์ สารรัตนะ ,2546, น.85)

ในการนี้ จุดเด่น และข้อจำกัดของการบริหารการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางอะคิตะ โมเดล ที่สมควรส่งเสริมและพัฒนา ดังนี้

1) จุดเด่น คือ การบริหารการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางอะคิตะ โมเดลมีความน่าสนใจในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการพัฒนาศักยภาพของผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ให้มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการในทุกขั้นตอนของดำเนินงานและส่งผลต่อการยกระดับผลสัมฤทธิ์ผู้เรียน ได้ดี

2) ข้อจำกัด คือ ในการบริหารการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางอะคิตะ โมเดล ต้องมีการจัดทำคู่มือบริหารการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางอะคิตะ โมเดล เพื่อดำเนินแนวทางตามขั้นตอน ถือเป็นแนวปฏิบัติที่ถูกต้อง

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยเรื่องการบริหารการจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมตามแนวทาง อะคิตะโมเดล ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 เน้นการพัฒนาศักยภาพของผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ให้มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการในทุกขั้นตอนของดำเนินงานและส่งผลต่อการยกระดับผลสัมฤทธิ์ผู้เรียนได้ดี โดยมี องค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางอะคิตะโมเดล (AKITA MODEL) ประกอบด้วย สมรรถนะของครูผู้สอน การสนับสนุนของครอบครัว/ชุมชน ความร่วมมือของหน่วยงานการศึกษาที่เกี่ยวข้อง การขับเคลื่อนงานของผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน ศึกษานิเทศก์และบุคลากรทางการศึกษา ความเข้มแข็งของคณะกรรมการสถานศึกษา และการใช้สื่อและเทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ โดยมีการใช้กระบวนการจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางอะคิตะโมเดล (AKITA MODEL) ประกอบด้วย การวางแผน การจัดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ การสะท้อนคิด การนิเทศการจัดการเรียนรู้และการติดตามและประเมินผล ในการบริหารการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาตามขั้นตอนที่วางแผนไว้ นอกจากนี้ โรงเรียนขนาดใหญ่มีระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางอะคิตะ โมเดล มากกว่าโรงเรียนขนาดกลางและขนาดเล็ก ตามลำดับ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1.1 โรงเรียนนำแนวทางการบริหารจัดการการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมตามแนวทางอะคิตะโมเดล ไปใช้เป็นอีกหนึ่งทางเลือกของการจัดการการเรียนรู้ที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด พัฒนาการจัดการเรียนรู้ให้ทันสมัยเหมาะสมกับการศึกษาในโลกศตวรรษที่ 21 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 นำผลวิจัยไปกำหนดนโยบายการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางอะคิตะ โมเดล เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาศักยภาพครูผู้สอนในการจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมตามแนวทางอะคิตะ โมเดล

1.2 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน นำเป็นข้อมูลเพื่อกำหนดนโยบายการบริหารจัดการเรียนรู้ แบบมีส่วนร่วมตามแนวทาง อะคิตะ โมเดล ทำให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมวางแผน ร่วมดำเนินการ ร่วมประเมินผล และร่วมแก้ไขปัญหาอย่างจริงจัง และมีทิศทางที่ชัดเจนในการพัฒนาให้การบริหารจัดการเรียนรู้มีคุณภาพที่ดี

1.3 การบริหารจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมตามแนวทาง อะคิตะ โมเดล ช่วยส่งเสริมให้มีการพัฒนานวัตกรรมจัดการเรียนรู้แนวใหม่โดยใช้สื่อและเทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้และสนับสนุนให้ครูผู้สอนมีเวลาที่จะร่วมวางแผน ร่วมดำเนินการ ร่วมประเมินผล และร่วมแก้ไขปัญหา ผ่านชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community: PLC)

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาเชิงลึกดำเนินการวิจัยเชิงคุณภาพ ในการแก้ไขปัญหาการบริหารจัดการเรียนรู้ตามแนวทาง อะคิตะ โมเดล

2.2 ควรศึกษาการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนอย่างมีระบบ และต่อเนื่อง เสริมสร้างแนวปฏิบัติในการบริหารจัดการเรียนรู้ตามแนวทาง อะคิตะ โมเดล ทุกภาคเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ อย่างจริงจัง

บรรณานุกรม

กระทรวงศึกษาธิการ. (2542) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

คณะกรรมการการศึกษาจังหวัดอะคิตะ. (2558). การศึกษาของจังหวัดอะคิตะ ระดับประถมศึกษา และมัธยมศึกษาตอนต้น. ประเทศญี่ปุ่น

- สุมน อมรวิวัฒน์. (2553). *สมบัติพิพม์ของการศึกษาไทย*. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พิณสุดา สิริธรรังศรี. (2555). รายงานการวิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน.
สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา
..... (2557). รายงานผลการติดตามโครงการการจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมของชุมชน
..... (2559). คู่มือการดำเนินโครงการการจัดการเรียนรู้แบบเครือข่ายการมีส่วนร่วม
สู่โรงเรียนสุภาพะในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้. สำนักงานกองทุนสนับสนุน
การสร้างเสริมสุขภาพ.
- (2559). รายงานผลการดำเนินโครงการการจัดการเรียนรู้แบบเครือข่าย โดยมีมีส่วนร่วมของ
ชุมชนเพื่อสุภาพะเด็กและเยาวชนอย่างยั่งยืน. สำนักงานกองทุนการสร้างเสริมสุขภาพ
- (2561). การจัดการเรียนรู้แบบเครือข่าย การมีส่วนร่วมของชุมชนเพื่อสุภาพะ
เด็ก เยาวชน และครอบครัว. สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ(สสส).
- ไพฑูรย์ สินดารัตน์ และคณะ.(2560). *การศึกษา 4.0 เป็นยิ่งกว่าการศึกษา*. วิทยาลัย
ครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต
- วิชัย ประสิทธิ์วุฒิเวชช์. (2555). *การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาที่ท้องถิ่น*. เซ็นเตอร์บุ๊ก
- สุมาลี สังข์ศรี. (2556). *การเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับประเทศไทย*. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2561). *การจัดการเรียนรู้รูปแบบอะคิตะ โมเดล “AKITA
MODEL” โดย ประยุกต์ใช้วิธีการสอนเชิงรุกของจังหวัดอะคิตะ ประเทศญี่ปุ่น (Akita
Action)*. กรุงเทพฯ ฯ : สภาการศึกษา.
- อรพินท์ สฟโชคชัย.(2550).*หลักการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วมในกิจกรรม Home Office Day*.
สำนักงานเลขาธิการ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ.กรุงเทพฯ
- Anderson, B.R.(2019). *Multivariate data analysis..* Addison. New Jersey: Pearson
Education, Inc.
- Akita Prefectural Board of Education (2016). *Education in Akita Prefecture*. Japan:
Promoting overseas exchange utilizing the educational resources in Akita.
- Akita Prefectural Board of Education (2017). *Education in Akita (2017 edition)*.Japan
- Good, C.V. (1974). *Dictionary of Education*. McGraw-Hill Book.
- Hills, P.J.A. (1982). *Dictionary of Education*. Routledge&Kegan Payi.
- Hough,B., Duncan, K. (1970). *Teaching description and analysis*. Addison-Westlu.

Yoneta Susume (2015). *Education in Akita Prefecture*. Japan: Promoting overseas exchange utilizing the educational resources in Akita.